

Hibruna du takwaka hayindén nyinga

Godna nyan nanika dé hundi wa

¹ Hanja God profetmbu dé nana mandékanguré wa. Wata dé séfélak nukwambu nak maki nak maki yambumbu dé diré wa. ² Némbuli hukétéfi yatekwa nukwambu God déka nyanmbu dé naniré wa. God déka nyanré dé waséke, dé hukémbu atéfék jondu hérandéte. Hanja God déka nyanmbu dé ané héfa atéfék jondu dé hurataka. ³ Déka nyan God hanyindéka maki dé némafwi hambuk yata dé némafwimbu hanyi. Déka sémbut Godna sémbut maki male dé. Dé wandén hundi hambuk dé. Dé wun hundi wandéka atéfék jondu dé wungi re. Dé atéfék du takwa hurundan haraki saraki sémbut yakwanyinjoka dé hiya. Hiyae raama Godna getéfaré dé wara dé hambuk yakwa Godna yika tambambu dé re.

Godna nyan néma du reta Godna enselré akwi dé sarékéngwandé

⁴ Dé wumbu reta dé déka yafambu dé yikafre male xi hérandéka déka xi enselna xiré dé sarékéngwandé. Sarékéngwandéka maki, dé hafu dé atéfék enselré dé sarékéngwandé. ⁵ Mé xéké. Méta enselka God dé angi wa?

“Méni wuna nyan méni. Ané nukwa wuni ména yafa wuni xaku.”

Yingafwe. Enselka wungi wahambandé. Wataka God dé wambula wa:

“Wuni déka yafa retawuni. Dé wuna nyan re-tandé.”

Wungi dé God déka nyanka dé wa. ⁶ God déka maka dunya ané héfaré gayandéte mawuli yata dé déka wambula angi wa:

“Godna ensel atéfék déka ximbu métaka harékénda.”

⁷ Wungi wataka God déka enselka dé wa:

“God wandét déka ensel di mur maki xaku.

God wandét déka jémba yakwa ensel di ya maki xaku.”

⁸ Wungi wataka God déka nyanka dé angi wa:

“God dé wa, ‘Méni God, méni néma du retaméni, wungi re wungi re.

Méni yikafre mawuli yata yikafre sémbut huruta néma du reta ména du takwaka jémba hatitaméni.

⁹ Méni yikafre sémbutka némafwimbu mawuli yata haraki saraki sémbutka hélék méni ye.

Yamékaka God, ména God, dé méniré wel hulingu bleké, méni yikafre mawuli yata néma du reméte, méni wali rekwa du takwaka.’ ”

¹⁰ Wungi wataka ané hundi akwi dé wa:

“Néma Du, hanja tale méni héfa ekombu rekwa motu méni hurataka, wun héfa jémba téndéte.

Huratakataka méni nyir akwi nyirumbu rekwa atéfék jondu akwi ména tambambu méni hurataka.

¹¹ Wun jondu atéfék hényitandi.

Méni yingafwe. Méni wungi reséketaméni.

Wun jondu atéfék nukwa wur maki nyo xakutandi.

¹² Di sanda wur maki nyo yandat, méni diré hérae hulamekétaméni.

Nani nyo nukwa wur hérekitaka huli nukwa wur nakimbeka maki méni nyir héfa, wumbu rekwa atéfék jondu akwi hérekitaka huli nyir huli héfa akwi huratakaméni.

Méni wun jondu maki yingafwe. Méni wungi re wungi re retaméni.

Ména héki hwari yamba hényikéndi.”

¹³ Dé déka nyanka wungi wataka méta enselré dé angi wa?

“Méni wuna yika tambambu retaméni.

Remét wuni ména mama duré sarékéngwandétawuni.

Sarékéngwandéwut, méni ména man deka maakmbu takataméni.”

Déka enselré wungi wahambandé. Dé wungi wata dé déka nyanré wa. ¹⁴ Godna ensel angi di. Di hamwinya maki téta Godka di jémba ya. God du takwaré Satanéna tambambu héranjoka mawuli yata dé wandéka di déka ensel ye di hératendéka du takwaré yikafre huru.

2

God naniré Satanéna tambambu dé héra

¹ Wungi maki nani Néma Duka wandaka xékémben hundika yike yahafi yata wun hundika jémba xékétame. Nani wun hundi yatakahafi yanjoka nani wun hundi jémba male xékétame.

² Hanja God déka enselré déka hambuk hundi wandéka di Mosesré wun hambuk hundi wa. Nani xékélaki. Wandan hundi mwi hundi male dé. Wun hambuk hundi xékéhafi yandé du takwa akwi,

wun hambuk hundika hu hwendé du takwaré akwi God hurundan haraki saraki sémbut dé hasa hwe. Di hurundaka maki dé God diré hasa hwe. ³ Déka ensel wandén hundi xékéhafi yandé du takwaré God wungi hasa hwetaka, méta yatandé, God du takwaré Satanéna tambambu hérandénka hu hwekwa du takwaré? Tale nana Néma Du dé du takwaré wa, God diré yikafre hurutendékaka. Wandéka déka hundi xékéndé du hukémbu di naniré wa, “Krais wandén hundi mwi hundi male dé.” ⁴ Wungi wandaka God di wali Kraisna hundika wakwenjoka dé nak maki nak maki hambuk jémba, hanja xéhafi yamben hambuk jémba yata dé mawuli yandéka maki dé wandéka déka Hamwinya nak maki nak maki hambuk dé hwe, nak maki nak maki jémba yambete. Hwendéka xéta nani wa, “Jisasna hundi wu mwi hundi dé.”

Jisas dé naniré Satanéna tambambu héraakwa du dé

⁵ God déka enselré wahambandé, di hukémbu xakutekwa héfa nyirka néma du rendate. Nani wun hukémbu xakutekwa jonduka nani wa.

⁶ Godna nyingambu du nak dé huli héfaka retekwa néma duka angi hayi:

“Du méta joo dé, méni wun jooka wambula sarékéméte?

Duna nyan héndé, méni wun duka saréfa naméte?

⁷ Méni tale waméka di ména ensel néma du rendaka dé nawulak nukwa deka ekombu dé re.

Némbuli déka ximbu harékéta déka némafwi hambuk hweméka dé nukwa maki hanyita dé néma du re.

8 Méni waméka atéfék jondu déka man ekombu hwandaka dé atéfék jonduka dé néma du re.”

Wungi hayindéka nani xékélaki. God wandéka di atéfék jondu déka ekombu rendaka dé atéfék jonduka néma du re. Nak joo baka yamba rekéndé. Wungi xékélakita némbuli nani atéfék jondu wungi rendaka xéhafime. ⁹Nani nawulak nukwa enselna ekombu rekwa duré nani xé. Wun du Jisas dé. God naniré yikafre huruta wandéka dé Jisas atéfék du takwaka dé hiya. Dé wungi hangéli héraata hiyandénka God déka dé némafwi hambuk hweta déka ximbu dé haréké.

¹⁰ God atéfék jondu huratakataka dé atéfék jonduka dé jémba hati. Dé wungi hatita dé déka séfélak du takwaré hérae déka getéfaré hura yinjoka dé wandéka Jisas dé ya. Yae dé némafwi hangéli hérae hiyae dé déka jémba yaséketaka dé yikafre sémbut male hurukwa du dé re. Reta dé Godka yindaka yambu hura dé wun yambumbu dé tale yi. Déka jémba sarékékwa du takwa déka hukémbu yitandi. God wun yambumbu tale yindé du wungi hurundén, wu bu sékérékéndé.

¹¹ Jisas hurumben haraki saraki sémbut dé yakwanyindéka nani Godna du takwa nani re. Nana sémbut yakwanyindé du akwi, nani dé yakwanyindén du takwa akwi, nani atéfék natafa yafambu nani xaku. Wungi maki Jisas nanika “Wuna bandingu di” wanjoka dé roohambandé.

¹² Dé wa:

“Méni God, wuni wuna bandinguré ména xika watawuni.

Di hérangwanda téndat wuni deka nyéndékmbu téta ména ximbu harékéta ménika gwar watawuni.”

¹³ Wungi wataka dé wambula wa:

“Godka jémba sarékétawuni. Dé wunika dé jémba hati. Wu mwi hundi dé.”

Wungi wataka dé wambula wa:

“Mé xé. Wuni ambu re. God wunika hwendén nyangwal di wuni wali re.”

¹⁴ Nani wunde nyangwal nani ané héfana séfi nyéki nani hura re. Nani wungi rembenka Jisas nani hura remben maki dé ané héfana séfi nyéki dé hura re. Dé hiyae dé du hiyana sémbutna néma duna atéfék hambuk hérekinjoka dé wungi re. Wun du hiyana sémbutna néma du Satan dé. ¹⁵ Séfélak du takwa hiyanjoka roota di Satan yoombu gindén du takwa maki di re. Di yikama nyangwal rendan nukwa némafwi du takwa rendan nukwa akwi di wungi re. Jisas Satanéna atéfék hambukré hérekita dé wunde du takwaré Satanéna tambambu héra. ¹⁶ Nani xékélaki. Jisas dé Godna enselré yikafre hurunjoka sarékéhafi yata dé Abrahamna hémré yikafre huru. Wu mwi hundi dé. ¹⁷ Wungi maki dé Godna makambu déka bandinguna atéfék prisna néma du renjoka dé déka bandingu maki male dé xaku. Déka séfi jondu nak maki yingafwe. Xaakwa dé du takwaka saréfa naata dé atéfék prisna néma du dé re. Reta dé God nani du takwana haraki saraki sémbut yakwanyindéte dé Godna makambu téta déka yikafre male jémba dé ya. ¹⁸ Jisas hafu dé némafwi hangéli hérandéka Satan déré dé hurukwexé, dé haraki saraki sémbut hurundéte. Hurukwexéndéka Jisas wun haraki

saraki sémbut huruhambandé. Jisas wungi hurundénka nani xékélaki. Satan du takwa haraki saraki sémbut hurundate diré hurukwexéndét, dé Jisas diré yikafre hali hurundé, di haraki sémbut hurundamboka.

3

Jisasna jémba dé Mosesna jémbaré sarékéngwandé

¹ Wuna nyama bandi, God guniré dé waséke, guni akwi déka du takwa reta dé wali déka getéfambu rengute. Hayiwun hundika sarékéta guni Jisaska mé saréké. Dé Godna hundi dé hura ya nanika. Dé atéfék prisna néma du dé re. Dé wungi rendéka nani du takwana makambu téta déka jémba sarékémberka nani we. ² God déré dé waséke, dé déka yandéte. Wasékendéka dé déka jémba jémba male ya, hanja Moses Godna gembu déka atéfék jémba jémba yandéka maki.

³ Jisas wungi hura dé némafwi xi hérandéka déka xi Mosesna xiré dé sarékéngwandé. Mé saréké. Du nak dé yikafre ge tondét, nani wun geré xe gena ximbu harékéhafi yata nani wun ge tondé duna ximbu nani haréké. Wun duna ximbu harékémbeka maki nani Mosesna ximbu harékéhafi yata Jisasna ximbu harékétame. ⁴ Nak nak ge natafa natafa du di to. Atéfék jondu tondé du God dé. ⁵ Moses Godna gembu dé jémba yakwa du maki reta dé Godna atéfék jémba jémba male ya. Wungi yata dé God hukémbu watendéka hundika dé wakwe. ⁶ Kraisa dé Godna dunya reta dé déka geka hatita dé God wandén maki male dé huru. Nani Kraiska jémba male sarékéta angi

wambet, “Nana Néma Du naniré yikafre huru-tandé.” Wungi wata nani némbuli akwi hukémbu hiyatembeke nukwa akwi wun hundi hulukita nani Godna ge maki retame.

Godna hundika hélék yakwa du takwa reséto hafwaré yamba wulayikéndi

⁷ Wun jooka sarékéta, nani Godna Hamwinya wandén hundi xékétame. Déka hundi angi dé:

“Guni némbuli ané nukwa Godna hundi xékéta,

⁸ guni wun hundika hu yamba hwekénguni, guna mandéka hanja hu hwendan maki.

Wun nukwa di du rehafi hafwambu yindaka deka mawuli motu maki rendéka di wuniré hurukwexéta wunika hu hwe.

⁹ Guna mandéka wumbu rendaka wuni dumi yétiyéti héki hwarimbu deka makambu séfélak hambuk jémba yawuka di xé.

Xé di wawun maki huruhafi yata wuniré di hurukwexé.

¹⁰ Wungi maki wuni wun nukwambu rendé du takwaka mawuli wita wuni dika wa, ‘Atéfék nukwa di deka mawulimbu nak maki nak maki yambuka di saréké.

Di wuna yambuka xékélakihambandi.’

¹¹ Wungi wataka wuni dika mawuli wita wuni wa, ‘Wunde du takwa wuna reséto hafwaré yamba wulayikéndi. Wu mwi hundi dé.’ Wungi wuni wa.”

Wungi dé God wa.

Israel hu hwendan maki, Godna hundika hu yamba hwekéme

¹² Wuna nyama bandi, guni mé xékélaki na. Guni nawulak guna mawuli haraki yandét, guni

Godka jémba sarékéhafi yanjoka, xékélaki natan-guni. Guna mawuli wungi jémba téhafi yandét, guni wungi re rekwa Godka hu hwehafi yan-joka, guni xékélaki natanguni. ¹³ Guni xékélaki naata angi hurutanguni. Haraki saraki sémbut guniré yéna yandét guna mawuli motu maki xakundémboka guni atéfék nukwa guni nak nakré yikafre hundi watanguni, guna mawuli jémba téndéte. Guni renguka nukwa “Némbuli ané nukwa” naata guni wungi yikafre hundi watan-guni. ¹⁴ Hanja nani Jisas Kraiswa hundi tale xéka nani dé wali retembekaka jémba male saréké. Nani némbuli akwi hukémbu hiyatembeka nukwa akwi wun hundi hulukita nani akwi Kraisa wali déka getéfambu retame.

¹⁵ Némbuli male God wandén nukwa dé. Wun nukwaka dé wa:

“Guni némbuli ané nukwa Godna hundi xékéta, guni wun hundika hu yamba hwekénguni, guna mandéka hanja hu hwendan maki.”

¹⁶ Mé xéké. Hanja héndé Godna hundi xékétaka déka hundika hélék yata déka hu hwe? Wun Mosesna hukémbu yita Isipna héfa yatakandé atéfék du takwa o yingafwe? Xéxé, di male. ¹⁷ Dumi yétiyéti héki hwari God héndéka dé mawuli wi? Wun haraki saraki sémbut hurutaka du rehafi hafwambu hiyandé du takwa o yingafwe? Xéxé, God dika dé mawuli wi. ¹⁸ Hanja God dé mwi hundi angi wa, “Wunde du takwa wuna reséto hafwaré yamba wulayikéndi.” Wun hundi wata héndéka dé wa? Dé dé wandén maki huruhafi yandé du takwaka dé wa. ¹⁹ Nani wunde du takwa hurundanka sarékéta nani xékélaki. Di Godka

jémba sarékéhafi yandanka di Godna hafwaré wulayinjoka di hurufatiké.

4

Godna du takwa reséto hafwaré wulayitandi

¹ Hanja God dé wa, “Guni wuna reséto hafwaré wulayitanguni. Wu mwi hundi dé.” Wungi wandéka déka hundi némbuli akwi dé re. Nani di hurundanka sarékéta nani di hurundan maki hurunjoka rootame. Nani di hurundan maki hurumbet, God naniré watandé, “Guni wuna reséto hafwaré wulayinjoka guni hurufatiké.” Wungi wandémboka guni roota xékélaki natan-guni. ² Di hanja Godna hundi xékéndan maki, nani akwi Godka wandan yikafre hundi wundé xékékwa. Wu mwi hundi dé. Xékéndan hundi diré yikafre huruhambandé, di wun hundi baka xékéta déka jémba sarékéhafi yandanka. ³ Nani Godka jémba sarékékwa du takwa male nani wun reséto hafwaré nani wulayi. Wun jooka God dé angi wa: “Wungi wataka wuni dika mawuli wita wuni wa, ‘Wunde du takwa wuna reséto hafwaré yamba wulayikéndi. Wu mwi hundi dé.’ Wungi wuni wa.” Nani xékélaki. God ané héfa huratakata dé déka jémba dé yaséke.

⁴ Godna nyinga nakmbu God dé angé yétiyéti angé hufuk nukwaka angi wa: “God nukwa gwongofu dé déka jémba atéfék yaséke.

Yaséketaka natafa nukwa dé reséto.”

⁵ Tale hayiwun hundika wambula mé saréké. Wun hundi angi dé:

“Wunde du takwa wuna reséto hafwaré yamba wulayikénde.”

⁶ Wungi maki God wandén mwi hundi némbuli akwi dé re, du takwa nawulak déka reséto hafwaré wulayindate. Hanja Godna du di Israelna du takwaré Godna yikafre hundi wandaka di wandén maki huruhafi yata di Godna reséto hafwaré wulayihambandi. ⁷ Di wungi wulayihafi yandaka God dé nukwa nak wambula waséke, du takwa déka hundi xékénde. Wasékendén nukwaka dé angi wa, “Némbuli ané nukwa.” Séfélak héki hwari yindéka hukémbu God wandéka Devit Godna nyingambu dé wun nukwaka hayi:

“Guni némbuli ané nukwa Godna hundi xékéta, guni wun hundika hu yamba hwekénguni.”

Wun hundi tale hayiwun maki wuni wambula hayi.

⁸ Némbuli mé saréké. Hanja Josua wunde du takwaré Godna reséto hafwaré hura yindét, God hukémbu nak reséto hafwaka yamba wakéndé.

⁹ Wun jooka sarékéta nani xékélaki. God hanja baka hwa nukwambu resétondén maki déka du takwa reséto hafwaré wulayita resétotandi. ¹⁰ God atéfék jondu yaséketaka dé reséto. Yaséketaka resétondén maki, Godna du takwa di déka reséto hafwaré wulayita di deka jémbaka resétotandi.

¹¹ Nani wun hundika sarékéta nani “wendé” nahafi yata jémba yatame, nani Israelna mandékangu hurundaka maki huruhafi yata Godna hundi xékéta wun reséto hafwaré wulayinjoka.

¹² Godna hundi dé hiyahafi reta hambuk jémba dé ya. Déka hundina némbi dé némbimbu yéti yarré dé sarékéngwandé. Godna hundi dé duna séfiré

wulaaye déka mawuli hamwinya xatékéndéka bér hafu hafu té. Wun hundi duna séfiré wulaaye dé duna méngi afa xatékéndéka bér hafu hafu té. Wungi xatéka Godna hundi dé mawulimbu sarékéndén hundi akwi mawuli yandén jonduka akwi dé wakwe. ¹³ God huratakandén atéfék jonduka dé xékélaki. Déka damambu atéfék jondu di fakuhafi yata hwiya hafwambu téndaka dé atéfék jondu jémba dé xé. Wungi maki nani déré hurumben atéfék jonduka watame.

Jisas dé nana atéfék prisna néma du dé

¹⁴ Nana pris dé atéfék prisna néma du dé. Dé nyirré warita Godna getéfaré wulayita déka makambu dé re. Wun du Godna nyan Jisas dé. Dé rendékaka sarékéta, nani déka jémba sarékéta déka wamben hundika hulukitame. ¹⁵ Hanja nana atéfék prisna néma du dé ané héfambu rendéka Satan déka mawuliré dé hurukwexé. Satan nana mawuliré hurukwexéndéka maki, Satan atéfék nak maki nak maki yambumbu dé déka mawuliré dé hurukwexé. Hurukwexéndéka dé Jisas haraki saraki joo nawulak huruhambandé. Jisas nana séfi maki hura dé xékélaki. Nana mawuli hambuk yingafwe. Xékélakita Satan nana mawuli hurukwexéndét, dé nanika saréfa natandé. ¹⁶ Wungi saréfa natendékaka sarékéta nani roohafi yata God wali bulétame. Naniré yikafre hurukwa God néma duna jambémbu dé re. Haraki joo nanika yandét, nani God rendénré ye dé wali bulémbet, dé nanika saréfa naata naniré yikafre hurutandé.

5

Prisna néma du Jisas naniré wambula hali hérandé

¹ Hanja akwi némbuli akwi God dé nana nyéndékmbu rekwa duré dé waséke, di nak nak atéfék prisna néma du rendate. God diré dé wungi waséke, di Godna makambu nana hafwa hérae Godna jémba yandate. Di angi jémba ya. Di hwemben jondu hérae Godka hweta di hwemben hamwi hérae xiyae Godka hwe, God hurumben haraki saraki sémbut yakwanyindéte. ² Wun atéfék prisna néma du nani maki du rendéka déka mawuli akwi hambuk téhambandé. Téhafi yandéka dé Godka xékélakihafi yakwa du takwa, Godka yindaka yambu yatakandé du takwaré akwi nakélak huruta dé dika saréfa nae. ³ Déka mawuli hambuk téhafi yandéka dé akwi dé hafu God déka hurundén haraki saraki sémbut yakwanyindéte dé hamwi xiyae Godka hwe, nak du takwaka hamwi xiyae Godka hwendéka maki.

⁴ Du nak dé hafu prisna néma duna yikafre jémba yanjoka wahambandé. God hanja Aronré wasékendén maki dé diré wasékendéka di wun jémba ya.

⁵ Kraisi akwi dé atéfék prisna néma du dé. Dé hafu déka ximbu harékéta wungi renjoka wahambandé. God déré waséketa dé angi wa:

“Méni wuna nyan méni. Ané nukwa wuni ména yafa wuni xaku.”

⁶ Wandén maki dé wambula wa. Hayindén nak hundimbu dé angi wa:

“Méni pris méni re, wungi re wungi re.

Melkisedek hanja rendén maki méni némafwi pris méni re.”

Wungi wandéka wun hundi dé re déka nyingambu.

⁷ Hanja Jisas ané héfana séfi hérae rendén nukwa dé God wali buléta hambukmbu gérandéka déka damambu ménengu gayandéka dé wungi Godré wakwexéké, God déré yikafre hurundéte. Wun nukwa God hafu dé hali hurundé, Jisasré yikafre hurundét dé hiyahafi rendéte. Jisas wungi Godré wata God mawuli yandéka maki hurunjoka mawuli yandénka dé God Jisasna hundi xéka dé déré yikafre huru. ⁸ Jisas dé Godna nyan reta wun jooka sarékéhafi yata dé Godna hundi jémba xéké. Xéka dé némafwi xak héraata némafwi hangéli héra. Wungi héraata dé Godna hundi xékéta wandén maki hurundéka sémbutka wundé xékélakindé. ⁹ Jisas wungi Godna hundi xékétaka wandén maki hurundénka God dé déré wa, “Ména jémba jémba male méni ya. Yataka méni wamét, ména hundi xékéta wamén maki hurukwa du takwa jémba retandi, wungi re wungi re.” ¹⁰ God wungi wata dé déré waséke, dé Melkisedek rendén maki, atéfék prisna néma du rendéte.

Nani yikama nyangwal maki yamba rekéme

¹¹ Nani wun jooka séfélak hundi wanjoka nani mawuli ye. Wun hundi wambet, yingi maki nae guni wun hundika bari xékélakitanguni? Guna mawuli jémba téhafi yandéka guni wun hundika xékélakinjoka guni hurufatiké. ¹² Guni séfélak héki hwari reta Jisas Kraisna hundi guni xéké. Guni némbuli du takwaré Godna hundika wakwengut, wu sékérékétandé. Guni diré wakwenjoka guni

hurufatiké. Némbuli guni jémba rengute du nawulak guniré wambula wakwetandi, Godka guniré tale wamben hundika. Guni yikama nyangwal maki reta guni hambuk hénoo sanjoka guni hurufatikéta guni munya male sanjoka guni mawuli ye. ¹³ Munya male sakwa du takwa di yikama nyangwal maki reta di Kraisna hundi jémba xékéhafi yata di jémba sarékéhafi yata di yikafre sémbut hurundate wakwemben hundika xékélakihambandi. ¹⁴ Kraisna hundi jémba xékékwa du takwa di wunde du takwa maki yingafwe. Di néma du takwa hambuk hénoo sandaka maki, di Kraiska wakwendan hambuk hundi xéka wun hundika sarékéta di jémba xékélaki. Méta joo yikafre joo dé? Méta joo haraki joo dé? Wungi xékélakita di yikafre sémbut huruta jémba re.

6

Nani hambuk yata Kraiska jémba sarékétame

¹ Wun jooka sarékéta nani Kraiska tale wakwemben hundi wambula wahafi yata guniré Jisas Kraisna nawulak hundi akwi watame, guna mawuli hambuk yata némafwi du takwa maki téndéte. Tale wamben hundika guni xékélaki. Guni hanja haraki saraki sémbut huruta guni hiyandé du takwa guni re. Guni hurungun haraki saraki sémbut yatakataka guni huli mawuli hérae Godka jémba sarékéta déka hundika “Mwi hundi dé” guni nae. ² Nanguka nani guré husandambeka sémbut nawulakéka akwi, du takwana anéngambambu tamba hurumbeka sémbutka akwi, hiyandé du takwa ramétendakaka akwi, God némafwi kot xékéta du takwa hurundan sémbutka wungi re wungi re

hasa hwetendékaka akwi nani guniré wakwembeka guni xéké. Xékéngunka nani wun hundi wambula wahafi yambet,³ God yawundu nandét, nani wungi Kraisna nawulak hundi akwi watame.

⁴⁻⁶ Du takwa nawulak Godna hundi tale jémba xékéndaka wun hundi deka mawulimbu dé laré. Laréndéka di God hwendén joo hérandaka Godna Hamwinya deka mawulimbu dé té. Di Godna hundi jémba xékéta di wa, “Wun hundi yikafre dé.” Wungi wata di Godna hukémbu xakutekwa hambuk jémbaka di xékélaki. Xékélakita hukémbu wunde du takwa di Godka hélék yata déka hu hwe. Di wungi huruta di Godna Nyanré wambula xiyae mimbu hateka, deka hurundan sébutmbu. Wungi hurundaka nawulak du takwa Godna Nyanka di haraki hundi wa. Godna hundi tale jémba xéka hukémbu déka hu hwendé du takwaré hundi wanjoka hurufatikétame, di hurundan haraki saraki sébut wambula yatakataka Godka yindate. Hurufatikétembekaka sarékéta nani tale wamben hundi wambula yamba wakéme.

⁷ Ané sataku hundi mé xéké. Séfélak nukwa wali dé giya héfambu. Giyandéka hulingu héfambu dé naande yi. Wun héfambu du takwa jémba yata yawi hurundat, mawuli yandaka hénoo jémba xalendét, God wun héfaka watandé, “Wun héfa yikafre dé.”⁸ Wun héfambu rami yoo haraki wara male xalendét, du takwa wun héfaka watandi, “Wun héfa haraki dé. Nani wumbu jémba yamba yakéme.” Wungi wata di wun héfaka haraki hundi wanjoka sarékétandi. Hukémbu wun héfaré yambu tutandi.

⁹ Némafwimbu mawuli yambeka du takwa,

wun haraki héfaka hundi wata nani gunika sarékéhambame. Wun hundi wata nani nak du takwaka saréké. Nani xékélaki. God guniré Satanéna tambambu hérandéka guni déka yikafre jémba yata hukémbu guni dé wali jémba retanguni.

¹⁰ Nani xékélaki, God dé du takwa hurundan maki dé diré hasa hwe. Wungi maki dé yangun atéfék jémbaka akwi déka némafwimbu mawuli yangukaka akwi yike yamba yakéndé. Guni déka némafwimbu mawuli yangukaka guni angi wakwe. Guni hanja akwi némbuli akwi Godna du takwaré guni yikafre huru. God guni wungi hurungukaka yike yamba yakéndé. ¹¹ Guni nak nak wungi male hambuk jémba yata yikafre mawuli yangute nani mawuli ye. Guni wungi huruta Jisas guniré hura yitendékaka jémba haxéngut, hukétéfi nukwa xakundét, guni haxénguka yikafre jondu hératanguni.

¹² Guni wungi huruta wendé nahafi yata Godna jémba yatanguni. Wungi yata guni God wasékérékéndén jondu héraakwa du takwa hurundaka maki hurutanguni. Wunde du takwa di Godka jémba sarékéta wasékérékéndén jondu héranjoka haxéta di yikafre mawuli yata jémba re. Guni di hurundaka maki hurungute nani mawuli ye.

Godna hundi mwi hundi yatandé

¹³ Hanja God hundi nak dé wasékéréké Abrahamka. God atéfék néma duré sarékéngwandéndénka dé déka hafu ximbu wun hundi wasékéréké. ¹⁴ Angi dé wa, “Wuni méniré yikafre huruwut, ména mandéka séfélak xakutandi. Wu mwi hundi dé.” ¹⁵ Wungi wandéka

Abraham haxéta dé bari wendé nahafi yata dé hukémbu God wasékérékéndén joo dé héra.

16 Du di hundi wasékérékénjoka di néma duna ximbu wasékéréké. Wun néma duna hambuk deka hambukré sarékéngwandéndénka sarékéta di wun néma duna ximbu wasékéréké. Nawulak du takwa wandaka hundi mwi hundi yatendékaka xékélakindate, di wun néma duna ximbu wasékéréké. Wungi wandaka di wun hundika wa, “Wu mwi hundi dé.” Wungi wataka di wun hundi xéké. Wun hundika wambula yamba warukéni. 17 Du hundi wasékérékéndaka maki God hanja dé déka hafu ximbu wasékéréké. Dé wandén maki male hurutandé. Déka wasékérékéndén hundi yamba yatakakéndé. Wun jooka wakwenjoka némafwimbu mawuli yata God dé déka hafu ximbu wun hundi wasékéréké, déka wasékérékéndén jondu hératekwa du takwaka.

18 Wungi wata dé God hundi yétékéka wun hundi wasékéréké. God wun hundi yamba yawulekékéndé. Dé déka wasékérékéndén hundika akwi déka ximbu wandén hundika akwi yéna yamba yakéndé. God dé wungi wa, nani haraki jooka yaange ye God wali walémbambu rekwa du takwa wun hundi xékémbet, nana mawuli yikafre yata jémba male téndéte. Nani God wandén hundi hulukita naniré yikafre hurutendékaka haxéta nani wungi Godka yi.

19 Nani God naniré yikafre hurutendékaka haxémbeka sémbut dé nana mawuliré yikafre huru, yoombu lékindan ain gunjambé yikafre téndéka maki. Du di wun lékindan ain guré yaki, wule gunjambé yitaka yatakahafi yata jémba

téléte. Jémba téléka maki, nani God naniré yikafre hurutendékaka jémba haxémbet, nana mawuli hambuk yata jémba tétandé. Wun yikafre mawuli tempelmbu hatekandan séményi nukwa wur nafwe wun hafwaré wulayi. ²⁰ Jisas dé wun hafwaré tale wulayi, nani déka hukémbu yimbete. Jisas dé atéfék prisna néma du xaakwa dé wun hafwaré tale wulayi, naniré yikafre hurunjoka. Melkisedek hanja rendén maki dé Jisas atéfék prisna néma du dé re, wungi re wungi re.

7

Melkisedek dé prisna néma du dé

¹ Wun du Melkisedek dé Salemémbu rekwa du takwana néma du reta dé anwarmbu rekwa Godna jémba yata dé déka pris dé re. Hanja Abraham ware nawulak néma duré xiyataka getéfaré wambula yindéka dé Melkisedek déré yambumbu xe déré hundi dé wa, God déré yikafre hurundéte. ² Wandéka dé Abraham xiyandén néma duna jondu mune dé tamba yétina també nak Melkisedekéka hwe. Nani Melkisedekna xika sarékéta nani déka sémbutka nani xékélaki. Déka xina mo hundi angi dé: Yikafre sémbut male hurukwa néma du dé. Déka nak xi, Salemna néma du, wun xina mo hundi angi dé: Nakélak huru mawulina néma du dé. ³ Déka yafa ayiwa rehambambér. Nani déka mandékana xika xékélakihambame. Nani dé xakundén nukwaka akwi, hiyandén nukwaka akwi xékélakihambame. Dé Godna nyan rendéka maki dé pris re, atéfék nukwambu.

⁴ Wun duka mé saréké. Hanja nana mandéka Abraham néma du reta dé déka mamambu

hérandén jondu mune tamba yétina natafa també Melkisedekéka hwe. Hwendén jondu yikafre jondu male dé. Hwendénka nani xékélaki. Melkisedek akwi néma du reta dé Abrahamré sarékéngwandé. ⁵ Melkisedek hérandén maki, Livaina mandéka akwi di prisna jémba yata di du takwambu di tamba yétina natafa també héra, Moses wandén hambuk hundimbu wandén maki. Wungi héraata di deka nyama bandimbu wungi héra, di akwi Abrahamna mandéka rendakaka. ⁶ Melkisedek dé Livaina mandékambu xakuhafi yata dé God wasékérékéndén hundi hura rendé du Abrahamémbu tamba yétina natafa també hérae dé Abrahamré hundi wa, God déré yikafre hurundéte.

⁷ Atéfék du takwa di ané jooka xékélaki. Néma du male di baka duré hundi wa, God diré yikafre hurundéte. Baka du néma duré wungi wahambandi. Wun jooka sarékéta nani xékélaki. Melkisedek néma du reta Abrahamré dé sarékéngwandé.

⁸ Némbuli nani Godka hwembeka també nani hiyatekwa priska hwe. Melkisedek di maki yingafwe. Nani Godna nyingaré xe nani xékélaki. Melkisedek némbuli akwi dé hiyahafi re.

⁹⁻¹⁰ Mé saréké. Hanja Abraham Melkisedekré xéndén nukwa Livai xakuhafi yata dé déka mandéka Abrahamna séfimbu dé re. Rendéka Abraham Melkisedekéka hwendéka Livai akwi dé natafa també Melkisedekéka hwe. Hweta dé hukémbu també hérandén du Livai dé tale wun també Melkisedekéka hwe.

Huli du yae dé hanja rendén prisna hafwa héra

¹¹ Mé saréké. Hanja Israelna du takwa di Moses wandén hambuk hundi héra. Wun hundi dé

Livaina du prisna jémba yandakaka dé wa. Di wun prisna jémba yandaka atéfék du takwa Godna makambu yikafre sémbut hurukwa du takwa rendat, métaka we dé God nak duré wa, dé huli pris xakundéte? Wu yingafwe. Livaina du di prisna jémba yata du takwa hurundan haraki sémbut yakwanyinjoka hurufatikéndaka dé God nak duré wa, dé prisna jémba yandéte, Melkisedek hanja yandén maki. Wun du dé Aron hanja rendén maki rehafi yandéka God déré dé wa, dé némafwi pris rendéte.

¹² God nak hémna du yae tale rendé prisna hafwa hérandéte wanjoka dé tale nyo hambuk hundi hérekita dé huli hambuk hundi watandé.

¹³ Nani wun huli prisna wata nani Livaina hémémbu xakundé duka wahambame. Dé nak hémémbu dé xaku. Hanja déka hémémbu rekwa du di prisna jémba yahambandi. ¹⁴ Ané hundi di hwiya hafwambu re. Nana Néma Du dé Judana hémémbu dé xaku. Hanja Moses hundi nawulak wahambandé, Judana hémémbu rekwa du prisna jémba yandate.

Jisas Melkisedek yandén maki dé prisna jémba ya

¹⁵ Ané hundi akwi hwiya hafwambu rendéka atéfék du takwa di xékélaki. Du nak xaakwa dé Melkisedek hanja rendén maki pris rendét, God dé huli hambuk hundi wa. ¹⁶ Hanja God Mosesré dé hambuk hundi wandéka Israelna du takwa xékéndaka di Livaina du prisna jémba ya. God Jisas Livaina hémémbu xakuhafi yandékaka sarékéhafi yata dé déré waséke, dé prisna jémba yandéte. God Jisasré hambuk hwendéka dé wungi re wungi re retardé. Retendékaka sarékéta God déré dé

waséke, dé prisna jémba yandéte. ¹⁷Wun jooka ané hundi Godna nyingambu dé re:

Méni Pris retaméni wungi re wungi re, Melkisedek rendén maki.

¹⁸ Krais wungi rendénka dé God Mosesré hanja wandén hambuk hundi dé yataka. Wun hambuk hundi du takwaré yikafre hurunjoka hurufatikéndénka sarékéta dé wun hundi yataka.

¹⁹ Nani xékélaki. Du takwa di Godna makambu yikafre sémbut hurukwa du takwa renjoka mawuli yata wun hambuk hundi xékéta di wandén maki hurufatikétandi. God wun hundi yatakataka dé huli hundi wa, nani huli mawuli hérae dé wali retembekaka haxémbete. Wun huli hundi yikafre male dé. Dé hanja wandén hundiré sarékéngwandé. Nani wun huli hundi xékéta God wali retembeka nukwaka haxéta nani Godka ye dé wali bulétame.

²⁰ God wun huli hundi wanjoka dé déka ximbu wun huli hundi wasékéréké.

²¹ Hanja dé déka ximbu wahambandé, Livaina du prisna jémba yandate. God déka ximbu dé Jisasré hundi wasékérékéndéka du nak déka hundi angi dé hayi Godna nyingambu:

“Néma Du God déka ximbu dé ané hundi wasékéréké,

‘Méni pris retaméni, wungi re wungi re.’

Wungi wata dé nak mawuli yamba hérakéndé.”

²² Nani God Jisasré wungi wandénka sarékéta nani xékélaki. Jisas pris retandé, wungi re wungi re. Wungi rendékaka sarékéta nani xékélaki, God huli hundimbu wasékérékéndén maki male hurutandé. Wun huli hundi dé Mosesré hanja wandén hambuk hundiré dé sarékéngwandé.

²³ Ané jooka akwi mé saréké. Hanja rendé pris hiyandaka nak du deka hafwa hérae prisna jémba di ya. Yandaka séfélak du di prisna jémba ya. ²⁴ Krai di maki yingafwe. Dé wungi re wungi re retardé. Dé prisna jémba yandéka nak du déka hafwa yamba hérakéndé. ²⁵ Krai wungi re wungi re reta dé Godré wakwexéké, dé Kraiska jémba sarékéta Godka yinjoka mawuli yakwa du takwaré yikafre hurundéte. Dé wungi reta dé wunde du takwaré Satanéna tambambu hali hérandé, di God wali jémba rendate, wungi re wungi re.

Néma Du Jisas prisna jémba yata naniré dé yikafre huru

²⁶ Jisas dé atéfék prisna néma du dé. Dé hafu naniré yikafre hali hurundé. Wu mwi hundi dé. Dé God mawuli yandéka makimbu male dé huru. Dé yikafre sémbut male dé huru. Dé haraki sémbut nawulak huruhambandé. Dé haraki saraki sémbut hurukwa du takwaka afakémbu téta dé Godna getéfaré wara néma du dé re. ²⁷ Hanja rendé prisna néma du di atéfék nukwa hamwi xiyae Godka hwe. Tale God hurundan haraki saraki sémbut yakwanyindéte, di déka hamwi xiyae hwe. Hwendat, God nak du takwa hurundan haraki saraki sémbut yakwanyindéte, di hamwi nawulak akwi xiyae Godka hwe. Jisas di maki yingafwe. Dé natafa nukwambu dé hafuré Godka dé hwe, God atéfék du takwa hurundan haraki saraki sémbut yakwanyindéte. Wu yak. Déka séfiré Godka wambula yamba hwékéndé. ²⁸ Moses wandén hambuk hundi dé hambuk yahafi yakwa duré dé waséke, di atéfék prisna néma du rendate. Hukémbu dé God huli hundi dé wasékéréké. God

déka ximbu wasékérékéndén hundi dé déka nyanré waséke, dé atéfék prisna néma du rendéte. Déka nyan dé yikafre sémbut huruta wungi re wungi re rekwa du dé.

8

Jisas Godna getéfambu reta dé prisna jémba ya nanika

¹ Wawun hundina mo hundi angi dé: Krai dé atéfék prisna néma du dé re. Dé hambuk hérae Godna getéfaré wara dé némafwi hambuk yakwa God rendéka jambéna yika tamba sakumbu reta dé néma du re. ² Reta dé Godna ximbu harékéndaka gembu dé prisna jémba ya. Dé Godna nukwa wurmbu tondén yikafre gembu wun jémba ya. Néma Du God dé wun ge to, ané héfana du yingafwe.

³ God dé wa, héfambu rekwa prisna néma du di atéfék du takwaré yikafre hurundate. Diré yikafre huruta hura yandan jondu di hwe Godka. Hurundan haraki saraki sémbut yakwanyindéte, di hamwi xiyae Godka hwe. Hwendan maki, nana néma du Jisas prisna jémba yata dé akwi Godka dé hwe. ⁴ Krai dé héfambu male reta dé prisna jémba yamba yakéndé. Héfambu prisna jémba yata Godka hwekwa du di re, Moses wandén hambuk hundimbu wandén maki. ⁵ Wunde du di anwarmbu tékwa gena haki maki gembu di jémba ya. Hanja Moses dé Godna ximbu harékéndaka ge tonjoka hurundéka dé God déré angi wa, “Mé xé. Méni némbumbu reméka méniré wakwewuka xémén makimbu male wun jondumbu totaméni.”

Wungi dé wa. ⁶ Kraisa ané héfana pris maki yingafwe. God dé Kraiska huli hundi wasékéréké, naniré yikafre hurutendékaka. Wun huli hundi dé tale wandén hambuk hundiré dé sarékéngwandé. God wun huli hundi wasékérékéndéka dé Kraisa nyéndékmbu dé té, nani God wali natafa mawuli hérae dé wali jémba rembete. Wungi téndéka déka yikafre jémba ané héfana prisna jémbaré dé sarékéngwandé.

God hukémbu wandén hundi tale wandén hundiré dé sarékéngwandé

⁷ Mé saréké. Tale wandén hambuk hundi yikafre male rendét, God huli hundi wanjoka yamba sarékékéndé. ⁸ Nani xékélaki. God wun hundi du takwaré yikafre huruhafi yandénka dé angi wa:

“Néma Du God dé wa, ‘Mé xé. Hukémbu nukwa nawulak xakutandi.

Wun nukwambu wuni huli hundi wasékérékétawuni, Israelna du takwa, Judana du takwaré akwi.

⁹ Wun huli hundi dé deka mandékanguré hanja wasékérékéwun hundi maki yingafwe.

Hanja deka mandékangu Isipmbu rendaka wuni deka tambambu hura Isip yatakataka yi.

Hura yiwuka di wasékérékéwun hundi xékéhafi yandaka wuni dika hu hwe.

¹⁰ Huli hundi angi wasékérékétawuni, Israelna du takwaré:

Hukémbu wun nukwa xakundat, wuni wuna hambuk hundi deka mawuli sarékémbu takatawuni.

Takata wuni wun hambuk hundi deka mawulimbu hayitawuni.

Hayita wuni deka néma du God retawuni.

Rewut di wuna du takwa retandi.

¹¹ Reta di atéfék wunika xékélakitandi.

Néma du takwa, nyangwal akwi wunika xékélakitandi.

Xékélakita di nak nakéka yamba wakwekéndi, wunika.

Wunika xékélakindanka du déka bandiré angi yamba wakéndi, ‘Nana Néma Du Godka mé xékélaki.’ Wungi yamba wakéndi.

¹² Wuni dika saréfa naata hurundan haraki saraki sémbut yakwanyitawuni.

Wuni di hurundan haraki saraki sémbutka wambula yamba sarékékéwuni.’

Wungi dé Néma Du God wa.”

¹³ God wun hundika dé angi wa, “Huli hundi wasékérékétawuni.” Wungi wandéka nani xékélaki. Déka tale wandén hambuk hundina jémba bu hényi. Wungi hényindéka wun hundi dé nyo yandéka God wun hundiré bari hérekitandé.

9

Hanja rendé prisna néma du dé hamwina nyéki hwe Godka

¹ Hanja, God tale wasékérékéndén hundimbu dé du takwaré wa, déka ximbu harékétendakaka. Déka ximbu harékétendaka ge totendakaka akwi dé diré wa. ² Wandéka di nukwa wurmbu ge nak di to. Wun gena nyéndékmbu di séményi nukwa wur hateka, wun gembu hafwa yéték rembéte. Wun gena makambu tékwa hafwa dé lam nak akwi jambé nak té. Wun jambémbu di Godka hwendan bret taka. Gena makambu tékwa hafwaka di

wa, “Godna yikafre hafwa dé.” ³ Wun hatekandan némafwi nukwa wurna angé sakumbu tékwa hafwaka di wa, “Godna yikafre hafwana yikafre male hafwa dé.” Wungi di wa. ⁴ Wun hafwambu dé yikafre yama xaakwa joona gol motumbu yandan jambé nak té. Gol motumbu tondan bokis nak akwi dé wun hafwambu té. Wun bokiska di wa, “Godna mwi hundi hwandéka bokis dé.” Wun bokis ekombu dé gol motumbu yatakandan aki nak re. Wun akimbu hénoo nawulak dé re. Wun hénooka di wa “mana dé.” Hanja Aronéna séto bangimbu dé saal waré. Déka séto bangi akwi dé wun bokismbu re. Motu yéték akwi wun bokismbu bér hwaé. Godna hambuk hundi dé wun motu yétékmbu re. ⁵ Gol motumbu yatakandan Godna ensel maki yéték bér wun bokis takumbu re. Bérka yék di God rendén jambéré samétéfi. God rendén jambéka di wa, “Godna saréfana rendéka jambé dé.” Némbuli wuni wun gembu rekwa jonduka séfélak hundi yamba wakéwuni.

⁶ Wun jondu Godna gembu wungi rendéka di pris atéfék nukwa di gena makambu tékwa hafwaré wulaaye di Godna jémba yata déka ximbu haréké. ⁷ Atéfék prisna néma du male dé gena angé sakumbu tékwa hafwaré wulayi. Dé atéfék héki hwari natafa nukwa male dé wun hafwaré wulayi. Dé baka wulayihambandé. Dé nyéki hérae hura dé wulayi. Wulaaye dé wun nyéki Godka hwe, God déka hurundén haraki sémbut akwi Israelna du takwana xékélakihafi yata hurundan haraki sémbut akwi yakwanyindéte. ⁸ Wun prisna néma du wungi hurundénka Godna Hamwinya dé naniré angi wakwe. Wun nukwa wurmbu tondan

ge téndén nukwambu God dé déka yikafre male hafwaré wulayindaka yambuka wafukahafi ya.

⁹ Nani wun geke sarékéta, nani amba nukwa rekwa du takwa nani xékélaki. Hanja wun gembu du takwa di nawulak jondu akwi nawulak hamwi akwi Godka hwe, déka ximbu harékénjoka. Hwendan jondu deka mawuli yakwanyinjoka huru-fatikéndaka wunde du takwana mawuli yikafre yahambandé. ¹⁰ Hanja Moses wunde du takwaka séfélak hambuk hundi dé wa, deka séfi yikafre yandéte. Hénoo hulingu sandate, gu yakédate, wungi dé diré hambuk hundi wa. Wandéka God deka mawuli yikafre yandéte dé huli hundi wandét, di wun hambuk hundi yatakatandi. Wungi nani xékélaki.

Krais hiyandéka déka nyéki dé bleké

¹¹ God huli hundi wandéka Krais dé xaku. Xaakwa dé yikafre xakutekwa jonduka dé atéfék prisna néma du re. Reta dé nukwa wurmbu tondén geré wulayi. Wun ge dé hanja rendén nukwa wurmbu tondan geré sarékéngwanda dé yikafre male dé. Du di wun ge tohambandi. Wun ge ané héfana ge yingafwe. ¹² Krais wun geré wulayita dé meme bali bulmakau balina nyéki hura wulayihambandé. Dé déka hafu nyéki hura dé Godna yikafre male hafwaré wulayi. Natafa nukwambu dé wungi wulayindéka God dé nani atéfék hurumben haraki saraki sémbut yakwanyita naniré hérae Kraisna tambambu dé taka. Takandénka nani dé wali jémbe retame, wungi re wungi re.

13 Hanja du nak dé Moses wandén hambuk hundimbu wandén maki huruhafi yataka dé priska yi, di déka séfiré yikafre hurundéte. Yindéka pris dé meme bali bulmakau balina nyéki héra, yambu yaféronde nyami bulmakau balina bo akwi hérae dé wun duna séfimbu yaxéréké. Yaxérékéta dé wun duna séfi yakwanyindéka dé Godna makambu wun duna séfi dé wambula yikafre ya. 14 Wun nyéki akwi bo akwi duna séfi male yakwany. Kraisna nyéki dé hanja hwendan nyéki maki yingafwe. Godna wungi re wungi re rekwa Hamwinya dé Kraiska hambuk hwendéka Kraisa dé hafuré dé Godka hwe. Kraisa haraki sémbut nawulak huruhafi yata dé wungi Godka hwe. Hanja nani hiyandé du takwana sémbutmbu rembeka dé Kraisa nyéki nana mawuliré yakwany, nana mawuli wambula yikafre yandét, nani wungi re wungi re rekwa Godna jémba male yambete.

Kraisna nyéki blekéndéka nani xékélaki, Godna huli hundi mwi hundi dé

15 Kraisa wungi hurundénka dé Kraisa Godna huli mwi hundi hérae dé déka du takwaré hura yi, di wun hundi xékédate. Hanja du takwa di God tale wandén mwi hundina ekombu reta haraki saraki sémbut huruta di Godna makambu haraki saraki sémbut hurukwa du takwa re. Rendaka Kraisa Jisas hurundan haraki sémbut hérekinjoka dé hiya. Hiyae hérekindéka di God wasékendén du takwa di Godna huli mwi hundi jémba xéka di God hanja wasékérékéndén yikafre jondu hératandi. Wun jondu wungi re wungi re retandi.

¹⁶⁻¹⁷ Angi nani huru. Du nak hukémbu hiya-tendékaka sarékéta, hambuk hundi angi dé wa, “Hukémbu wuni hiyawut, di wuna jondu mune hwetandi. Wuna jondu hératekwa duna xi némbuli hayitaka hukémbu hiyawut, di wungi wuna jondu hératandi. Wu mwi hundi dé.” Wungi wataka dé nyingambu wun duna xi hayi. Dé hiyahafi rendét, deka xi nyingambu hayindén du di déka jondu yamba hérakéndi. Hukémbu wun du hiyandét deka xi nyingambu hayindén du di déka jondu hératandi.

¹⁸ Wungi maki God hanja déka hambuk hundi Judana du takwaré hwenjoka dé nyéki wali wun hambuk hundi hwe. ¹⁹ Tale Moses dé God wandén atéfék hambuk hundi déka atéfék du takwaré wataka dé God wandén maki dé meme bali bulmakau balina nyéki hérae dé hulingu wali yikama batamba wali sipsip balina yuwimbu xéлиндan waka yoo hérae nyékimbu husandataka dé Godna hambuk hundi hayindén nyingaré akwi, atéfék du takwaré akwi dé yaxéréké. ²⁰ Yaxérékéta dé wa, “Ané Godna mwi hundina nyéki dé. God dé wun hundi guniré hambukmbu wa, guni wun hundi xékéta wandén maki hurungute.” ²¹ Wungi wataka dé nukwa wurumbu tondan Godna ximbu harékéndaka ge akwi, wun gembu rekwa atéfék Godna ximbu harékéndaka jondu akwi dé nyéki yaxéréké. ²² God ané hundi Mosesré wandéka dé Israelna du takwaré wa. God angi dé wa, “Wuni nyékiré xéta watawuni, ‘Némbuli wun jondu yikafre dé ya.’ Wungi watawuni.” God wungi watendékaka sarékéta di séfélak jondumbu nyéki yaxéréké. Du takwaré

yikafre hurundéte nyéki blekéndat, God wunde du takwa hurundan haraki saraki sémbut yakwanyitandé. Yakwanyitaka hurundan haraki saraki sémbutka wambula yamba sarékékéndé. Dika nyéki blekéhafi yandat, God wunde du takwa hurundan haraki saraki sémbut yakwanyihafi yata, hurundan haraki saraki sémbutka yike yamba yakéndé.

Krais hurundan haraki saraki sémbutka dé déka séfi déka nyéki Godka hwe

²³ Ané héfambu tékwa ge akwi, wun gembu rekwa jondu akwi di Godna getéfambu rekwa jonduna haki maki male di re. Wungi reta wun jondu Godna makambu yikafre jondu xakundate di tale wun jondu ané héfana nyékimbu di yakwanyi. Ané héfana nyéki dé anwarmbu tékwa ge yamba yakwanyikéndé. Yikafre male nyéki dé wun jondu hali yakwanyindé. ²⁴ Krais dé duna tambambu tondan Godna yikafre male hafwaré wulayihambandé. Krais wulayindén hafwa dé anwarmbu tékwa gena haki maki yingafwe. Dé Godna getéfaré wara dé Godna yikafre male hafwaré wulaaye dé Godna makambu té. Téta dé nanika Godré wakwexéké. ²⁵ Hanja atéfék héki hwari atéfék prisna néma du dé nyéki hérae hura dé Godna yikafre male hafwaré wulayi. Wun nyéki déka hafu nyéki yingafwe. Krais wungi huruhambandé. Dé dé hafuré séfélak nukwambu Godka hwenjoka dé Godna yikafre male hafwaré wulayihambandé. ²⁶ Dé séfélak nukwambu dé hafuré Godka hwenjoka dé ané héfa huratakandén nukwa akwi némbuli akwi dé séfélak nukwambu némafwi hangéli hérae hiyatandé. Wungi huruhambandé. Dé natafa

nukwambu, God wasékendén hukétéfi nukwambu dé du takwana makambu téta hiyae dé dé hafuré Godka hwe. Hweta dé hurumben haraki saraki sémbut wundé hérekindé.

²⁷ Hanja God dé wa, atéfék du takwa natafa nukwambu male nak nak hiyandate. Hiyandat, hukémbu God némafwi kot xékéka néma du reta diré deka hurundan sémbutka watandé. ²⁸ Wungi maki Krai akwi dé natafa nukwambu male dé hiya. Séfélak du takwa hurundan haraki saraki sémbut yakwanyinjoka dé hiya. Hukémbu dé wambula yatandé. Wambula yae dé du takwa hurundan haraki saraki sémbut yakwanyinjoka wambula yamba hiyakéndé. Wambula yae dé déka mawuli yata haxéka du takwaré hérae hura yitandé, Godna getéfaré.

10

Godka hwendan hamwi dé hurundan haraki saraki sémbutré yamba hérekikéndé

¹ Moses wandén hambuk hundi dé hukémbu xakutekwa yikafre jonduna haki maki dé. Dé wun jondu maki yingafwe. Wungi rendéka du takwa wun hambuk hundi xékéta di Godna makambu yikafre sémbut hurukwa du takwa renjoka atéfék héki hwari di wambula wambula hamwi xiyae Godka hwe. Hweta Godna ximbu harékéka du takwa di Godna makambu yikafre sémbut hurukwa du takwa wungi re wungi re renjoka di hurufatiké. ² Wunde du takwa hwendan hamwi deka mawuliré yikafre hurusékendét, di Godna makambu yikafre sémbut hurukwa du takwa rendat, pris wungi Godka wambula yamba hwékéndi. Wun hwendan hamwi deka mawuliré

yakwanyindét, wunde Godna ximbu harékékwa du takwa di hurundan haraki saraki sémbut wambula yamba sarékékéndi, deka mawuli jémba téndékaka. ³ Di wungi Godka hweta di hurundan haraki saraki sémbutka wambula saréké, atéfék héki hwarimbu. ⁴ Sarékéta di xékélaki. Hwendan meme bali bulmakau balina nyéki hurundan haraki saraki sébutré yamba yakwanyikéndé.

⁵ Wungi maki Jisas Kraiss ané héfaré gayata dé angi wa:

“Di hamwi hénoo ménika hwendamboka hélék méni ye.

Hélék yata méni wunika héfambu rekwa duna séfi méni hwe.

⁶ Di bulmakau bali xiyae wun bulmakauna hamwi atéfék yambu yaféronde hamwi ménika hweta nawulak hamwi akwi ménika hwe, méni deka hurundan sémbut yakwanyiméte. Hwendaka méni hwendan hamwika hélék ye.

⁷ Hélék yata wuni méniré wa, ‘God, mé xé. Wuni wundé yawu, méni mawuli yaméka maki hurunjoka.’

Hanja di wunika ména nyingambu hayi.”

⁸ Dé wungi wata tale dé angi wa, “Di hamwi hénoo ménika hwendamboka hélék méni ye. Di bulmakau bali xiyae wun bulmakauna hamwi atéfék yambu yaféronde hamwi ménika hweta nawulak hamwi akwi ménika hwe, méni deka hurundan sémbut yakwanyiméte. Hwendaka méni hwendan hamwika hélék méni ya.” Wungi dé wa. (Du takwa di Moses wandén hambuk hundi xékéta di wungi Godka hwe.) ⁹ Jisas wungi wataka dé Godré wa, “Mé xé. Wuni wundé yawu, méni

mawuli yaméka maki yanjoka.” Wungi wata dé God tale wandén mwi hundi hérekita dé hukémbu God wandén mwi hundi maki huru.

¹⁰ God mawuli yandéka maki dé Jisas Krai déka séfiré Godka hweta dé hiya. Natafa nukwa male dé hiya. Hiyandéka God hurumben haraki saraki sémbut yakwanyindéka nani yikafre du takwa nani re, Godna makambu.

Krais déka séfi Godka hwetaka dé hurundan haraki saraki sémbut yakwanyani

¹¹ Atéfék nukwa atéfék pris di Godka hwendaka jambémbu téta Godna jémba ya. Yata di wambula wambula meme bali bulmakau bali xiyae Godka hwe. Hwendaka jondu dé du takwa hurundan haraki saraki sémbutré yakwanyinjoka dé huru-fatiké. ¹² Jisas Krai hurundan maki huruham-bandé. Dé atéfék héki hwarimbu hurundan haraki saraki sémbut yakwanyinjoka dé natafa nukwa dé hafuré Godka hwe. Hwetaka dé Godna yika tamba sakumbu dé re. ¹³ Rendén nukwa némbuli akwi dé God déka mamaré sarékéngwandéndét Krai déka man deka maakmbu takatendéka nukwaka dé haxé. ¹⁴ Dé natafa joo Godka hweta dé déka du takwa hurundan haraki saraki sémbut wundé yakwanyindé, di Godna makambu yikafre sémbut hurukwa du takwa rendate, wungi re wungi re.

¹⁵ Godna Hamwinya akwi wun jooka dé wa. Tale dé wun jooka angi wa:

¹⁶ Néma Du God angi dé wa: “Hukémbu wun nukwa xakundét, wuni wuna hambuk hundi deka mawuli sarékémbu takatawuni. Takata wuni wun hambuk hundi deka mawulimbu hayitawuni.”

17 Wungi wataka dé angi wa,
 “Wuni di hurundan haraki saraki sémbutka
 wambula yamba sarékékéwuni.”

18 Wungi wandéka nani wun hundika sarékéta
 nani xékélaki. God du takwa hurundan haraki
 saraki sémbut yakwanyita wun sémbutka wambula
 sarékéhafi yandét, du takwa Godka wambula
 yamba hwekéndi, dé deka hurundan sémbut
 wambula yakwanyindéte.

Nani Godka jémba saréka déka yitame

19 Wuna nyama bandi, mé xéké. Jisas nanika
 hiyandéka déka nyéki blekéndénka, nani Godna
 yikafre male hafwaré yitame. Roohafi yikafre
 mawuli yata, déka yikafre male hafwaré yitame.

20 Nani huli yambumbu Godka yitame. Wun
 huli yambu wungi re wungi re retardé. Yamba
 hiyakéndé. Kraisk hafu dé wun yambu huru, Godna
 gembu hatekandén séményi nukwa wurmbu.
 Wun nukwa wur déka séfi dé. 21 Jisas Godna
 geke dé atéfék prisna néma du re. 22 Rendékaka
 sarékéta, nani Godka yitame. Nani mawuli yéték
 hérahafi yata Kraiska jémba male sarékéta déka
 yitame. Kraisk déka nyéki dé nana haraki mawuliré
 yaxérékéndéka nana mawuli huli dé té. Dé yikafre
 hulingumbu dé nana séfiré yakwanyani.

23 Hanja God dé wa, naniré yikafre
 hurutendékaka. Dé wandén maki male hurutandé.
 Nani déka hundika jémba sarékéta naniré
 yikafre hurutendékaka haxéta nani jémba
 sarékémbekaka du takwaré hundi we. Nani
 wamben hundi hulukitame. 24 Wun hundika
 hulukita nani nani wali tékwa du takwaré
 yikafre hurunjoka sarékétame, di akwi nani

nak nakéka némafwiambu mawuli yata yikafre jémbe yandate. ²⁵ Nani Jisna hundi xékéwa du takwa wali hérangwandémbeka sémbut yamba yatakakéme, nawulak du takwa yatakandaka maki. Hérangwanda reta nani nak nakré yikafre hundi watame, nana mawuli jémbe tendéte. Nani Jisas Krai wambula yatendéka nukwa bari xakutendékaka sarékéta nani wambula wambula natafambu hérangwanda retame.

Nani Godna nyanka hu yamba hwekéme

²⁶ Nani Krai mwi hundi xéka wun hundika hu hweta nani mawuli yambeka maki haraki saraki sémbutmbu téta, méta joo nani Godka hwekéme, dé nana haraki sémbut yakwanyindéte? Wu yingafwe. Nani Krai hundika hu hweta God hurumben haraki sémbut yamba yakwanyikéndé. ²⁷ Yakwanyihafi yata dé hurumben haraki saraki sémbut hasa hwetandé. Hasa hwetendékaka sarékéta nani némafwiambu rootame. Hukémbu God kot xékéwa néma du reta hurumben haraki saraki sémbut naniré hasa hweta wandét, nani haraki hafwaré yitame. Wun hafwambu némafwi ya yanéta déka mamaré tusandatandé. ²⁸ Hanja du nak Moses wandén hambuk hundika hu hweta haraki saraki sémbut hurundéka du yéték hufuk déré xétaka kot xékéwa néma duré hundi wandaka dé deka hundi xékéta dé wa, di wun duré xiyandate. Wun duka saréfa nahafi yata dé kot xékéwa néma du dé wa, di wun duré xiyandate. ²⁹ Di Moses wandén hundika hu hwendé duré wungi hurundanka, God déka nyanka hu hwendé du takwaré méta yatandé? Dé diré wun haraki saraki sémbut hambukmbu hasa hwetandé. Wunde du takwa di Godna

nyanka haraki hundi wata hu hweta di déka nyékika di wa, “Wu haraki joo dé.” Wungi wata xékélakihambandi. Wun nyéki dé Godna mwi hundina nyéki dé. Wun nyéki dé diré yikafre huru, di Godna du takwa rendate. Di wungi huruta di nanika saréfa naakwa Hamwinyaka akwi di haraki hundi wa. Wungi hurukwa du takwaré God hambukmbu haraki hasa hwetandé.³⁰ Nani wun hasa hwetekwa Godka nani xékélaki. God hanja dé wa, “Wuni hafu hurundan haraki saraki sémbut hasa hwetawuni. Wu wuna jémba dé.” Wungi wataka dé wambula wa, “Néma Du God dé déka du takwaka kot xékéka néma du reta hurundan sémbutka watandé.” Wungi dé wa.³¹ God wungi re wungi re retandé. Reta déka hu hwekwa du takwaré wun haraki saraki sémbut hambukmbu hasa hwetandé. Hasa hwetendékaka némafwimbu rootandi.

Nani hambuk yata Godka jémba sarékétame

³² Guni Kraiska hu hwehafi yata hanja ren-gun nukwaka wambula mé saréké. Wun nukwa guni tale Kraiska yikafre hundi xéka huli mawuli guni héra. Héraguka déka mama guniré haraki huru, guni némafwi hangéli héraata Kraiska hu hwengute. Héraata guni déka hu hwehambanguni.³³ Hu hwehafi yanguka nak nukwa guna mama hambuk yata wandaka guni atéfék du takwana makambu ténguka di guniré haraki hundi wata xiya. Nak nukwa di nawulak du takwaré wungi hurundaka guni wunde du takwa wali téta diré guni yikafre huru.³⁴ Jisas Kraiska hundika hélék yakwa du déka hundi xékéndé du takwaré séndé gembu takandaka guni dika saréfa naata diré

yikafre huru. Kraisna hundi xékéhazi yakwa du gunika hambuk yata guna jondu baka hérandaka guna mawuli xak yahafi yandéka guni yikafre mawuli ya. Guni xékélaki. Hukémbu guni yikafre male wungi re wungi re rekwa jondu hératanguni. Wungi xékélakinguka di guna jondu hérandaka guna mawuli haraki yahambandé. ³⁵ Wungi reten-gukaka sarékéta guni yamba rookénguni. Guni Godna hundi jémba xékéngut, God hukémbu guniré yikafre male hurutandé. Wu yikafre joo dé. ³⁶ Guni wendé nahafi yata hambuk yata God mawuli yandén maki hurutanguni. Guni wungi hurungut, God wasékérékéndén maki guniré yikafre hurutandé.

³⁷ “Nawulak nukwa male yindét, yatekwa du yatandé. Dé bari yatandé.

³⁸ Yikafre sémbut hurukwa wuna du takwa di wunika jémba sarékéta wuna hundika ‘Mwi hundi dé’ naata di jémba retandi, wungi re wungi re.

Di wunika hu hwendaŋ, wuna mawuli dika yikafre yamba yakéndé.”

³⁹ Nani Godka hu hweta haraki hafwaré yikwa du takwa maki yingafwe. God wali yamba resékekéendi. Nani Godka jémba sarékéta déka hundika “Mwi hundi dé” naata nani dé wali jémba retame, wungi re wungi re.

11

Angi huruta nani Godka jémba saréké

¹ Angi huruta nani Godka jémba saréké. Nani haxémbeka jooka nani angi saréké, “Wun joo xakutandé. Wu mwi hundi dé.” Wungi sarékéta nani xéhafi yamben jonduka angi wa, “God wun jonduka wandéka nani xékélaki, déka hundi mwi hundi dé.” ² Hanja rendé du nawulak Godka jémba sarékéta déka hundika “Mwi hundi dé” nandaka dé God wa, “Wunde du di yikafre sémbut hurukwa du di.” Wungi dé wa. ³ Nani wungi Godka jémba sarékéta nani xékélaki. Hanja God déka hundimbu wata dé ané héfa akwi nyirumbu tékwa héfa akwi dé hurataka. Wungi huratakandéka xémbeka jondu dé xaku, xéhafi yamben jondumbu.

Abel, Enok, Noa

⁴ Hanja Abel Godka jémba sarékéta déka God hwendén joo dé Keinéna Godka hwendén jooré dé sarékéngwandé. Abel wungi hwendéka God déka dé wa, “Dé yikafre joo dé hwe. Dé yikafre sémbut hurukwa du dé.” Wungi dé wa. Némbuli Abel rehambandé. Hanjambu dé hiya. Némbuli nani Godka jémba sarékéndénka sarékéta, déka hundi nanika dé wa.

⁵ Hanja Enok, dé akwi Godka jémba sarékéta, déka hundika dé “Mwi hundi dé” na. Nandéka God dé déré déka getéfaré hura wari, dé hiyahafi yandéte. God déré déka getéfaré hura warindéka di di déka hwakéfatiké. Tale Enok God mawuli yandén maki hurundéka God déka dé angi wa, “Déka wuna mawuli yikafre dé ye.” Wungi wataka déré dé hura wari. ⁶ Du nak Godka jémba sarékéhafi yandét, God wun duka yikafre mawuli yamba yakéndé. Du nak God wali renjoka mawuli yata dé déka mawulimbu angi watandé, “God dé

re. Wuni déka xékélakita dé wali renjoka mawuli yawut, dé wuniré yikafre hurutandé. Wu mwi hundi dé.” Wungi wata dé God wali retandé.

⁷ Hanja Noa dé Godka jémba sarékéta déka hundika dé “Mwi hundi dé” na. Noa xéhafi yandén haraki jondu bari yatendékaka dé God Noaré wa. Wandéka déka hundi jémba xékéta wandén maki huruta dé gunjambé nak dé to, dé déka takwa nyangwal wali jémba rendate. Dé wungi Godka jémba sarékéta dé nak du takwa haraki saraki sémbut hurundanka dé wakwe. Noa wungi Godka jémba sarékéndéka God déka dé wa, “Noa dé yikafre sémbut hurukwa du dé.”

Abraham

⁸ Hanja Abraham, dé akwi Godka jémba sarékéta déka hundika dé “Mwi hundi dé” na. God Abrahamré wasékendéka dé Godna hundi jémba xékéta dé God déka hwetendéka héfaré héranjoka dé déka getéfa yatakataka dé yi. Yita dé yitendéka yambuka xékélakihambandé.

⁹ Godna hundi jémba xékéta dé baka yi. Ye Godka jémba sarékéta déka hundika “Mwi hundi dé” naata dé God wasékérékéndén héfambu yitaka yataka. Nak héfambu yandé du maki yitaka yatakata dé némafwi ge tohambandé. Meme bali séfambu hundafanéndan ge dé to. Totaka wun ge hura yita dé wun héfambu yitaka yataka, déka nyan Aisak, déka gwal Jekop wali. Wumbére duré akwi wun héfa hwenjoka God bér dé wasékéréké. ¹⁰ Abraham meme bali séfambu tondén geka sarékéhafi yata dé Godna yikafre getéfaré wulayinjoka dé haxé. Wun getéfa wungi

té wungi té tétandé. God hafu dé wun getéfa tonjoka sarékéta dé wun getéfa to.

¹¹ Sara akwi lé Godka jémba sarékéta déka hundika lé “Mwi hundi dé” na. Lé gwalefa ye nyan hérahafi yaléka dé God léré wa, “Nyéni nyan hératanyéni. Wu mwi hundi dé.” Wungi wandéka lé wa, “God wandén maki hurutandé. Wu mwi hundi dé.” Wungi waléka God léka hambuk hwendéka lé nyan héra. ¹² Héraléka Abraham gwalefa ye hiyawata reta dé wun nyanéna yafa xaku. Xakundéka hukémbu déka mandéka séfélak di re, nyirumbu tékwa hunkwari séfélak téndaka maki. Du gu tufwambu rekwa awemré handékénéfatikéndaka maki, du nak Abrahamna mandékanguré handékénénjoka dé hurufatikétandé.

¹³ Wunde du takwa Godka jémba sarékéta déka hundika “Mwi hundi dé” naata re di hiya. Di ané héfambu rendan nukwa di God wasékérékéndén jondu hérahafi ye di deka mawulimbu di God yikafre hurutendéka jonduré xe di wun jonduka yikafre mawuli ya. Wun jondu afakémbu téndéka di wun jondu héranjoka haxéta di yikafre mawuli ya. Mawuli yata di wa, “Némbuli rembeka héfa nana héfa yingafwe. Nani ané héfambu reta nani nak téfambu yae re yikwa du takwa maki nani re. Nani hukémbu nak téfaré yitame.” Wungi wataka Godka jémba saréka di hiya. ¹⁴ Nani xékélaki. Wungi wakwa du takwa di jémba retendaka motéfaka di hwaké. ¹⁵ Di wungi wata hanja rendan getéfaka saréka, di wun getéfaré wambula yitandi. ¹⁶ Di wungi huruhambandi. Di ané héfambu tékwa getéfaré sarékéngwandéndé getéfaka di saréké. Di

Godna getéfaka di némafwimbu mawuli ya. Mawuli yandaka God deka getéfa dé hurataka. Huratakandéka nak du takwa Godka di wa, “God dé deka néma du God dé.” Wungi wandaka God wun hundika yikafre mawuli dé ya.

¹⁷ Hanja Abraham Godka jémba sarékéta déka hundika “mwi hundi dé” nandéka God déré hurukwexéndéka dé Abraham déka nyan Aisakré Godka dé hwe. Wungi huruta dé wasékérékéndén hundi héraakwa du dé déka natafa male nyanré Godka hwe. ¹⁸ Wun nyanka tale dé God Abrahamré angi wa, “Ména nyan Aisakmbu male ména séfélak mandékangu xakutandi.” ¹⁹ God wungi wataka hukémbu Abrahamré dé wa, dé Aisakré Godka hwendéte. Wandéka Abraham dé angi saréké, “Wuni Godka hwenjoka Aisakré xiyawut, dé hiyandét, God déré wambula husaramétandé.” Wungi sarékéta dé Aisakré xijanjoka hurundéka God déré dé wa, dé xiyahafi yata Aisakré wambula hérandéte. God wungi wandén, wu sataku hundi maki dé. Tale Aisak hiyandén du maki hwandéka God wandéka Abraham Aisakré dé wambula héra.

Aisak, Jekop, Josep

²⁰ Aisak Godka jémba sarékéta dé Godré wa, God déka nyan yéték Jekop bér Isoré yikafre hurundéte. Dé wungi wata dé hukémbu xakutekwa jonduka dé wa.

²¹ Jekop akwi Godka jémba sarékéta dé hiyawata hwaata dé déka gwal yétékré wa, “God béniré yikafre hurutandé.” Jekop déka séto bangi hérae Godna ximbu harékéta dé wun hundi wa, Josepna nyan yétékré.

²² Josep akwi Isipmbu reta Godka jémba sarékéta hiyanjoka hwaata dé wa, “God dé wa, guni Israelna du takwa ané héfa yatakataka guna héfaré yitengukaka. Wandén maki yitanguni. Wu mwi hundi dé.” Wungi wataka dé diré wa, di déka fusa hérae hura ye di deka héfambu réméndate.

Moses

²³ Hanja Mosesna yafa ayiwa bér Godka jémba sarékémbéka lé Mosesna ayiwa déré héraléka bér Mosesré xe di wa, “Dé yikafre nyan dé.” Wungi we di Godka jémba sarékéta Feronahambuk hundikaroo hafi yata bér déré bafu hufuk fakumbéka dé re.

²⁴ Rendéka hukémbu Feronahambuk Mosesré xe lé déré hura yi. Hura yiléka hukémbu dé némafwi ye Godka jémba sarékéta dé wa, “Wuni Feronahambuk yanyana nyan yingafwe. Wungi wakénguni.”

²⁵ Wungi we dé Israelna du takwa wali renjoka dé mawuli ya. Wun nukwa Isipna du di Israelna du takwaré haraki hurundaka di xak wali rendaka Moses di wali renjoka dé mawuli ya. Dé haraki saraki sémbut huruta yikafre mawuli yanjoka hélék dé ya. Dé dé xékélaki, wun haraki saraki sémbutna yikafre mawuli bari hényitandé.

²⁶ Hélék yata dé God hukémbu hwetendéka jooka sarékéta dé wa, “Wuni néma du reta Isipna yikafre jondu hérawut, wu baka joo dé. Wuni God wasékendén du Kraiska hangéli hérawut, hukémbu God wuniré yikafre hurundét, wu némafwi joo dé.” Wungi dé wa. ²⁷ Moses Godka jémba sarékéta dé Isip yatakataka dé yi. Isipna néma du mawuli witendékaka roohafi yata dé yi. Dé du takwa xéhafi yandaka Godré déka mawulimbu xéta dé

wungi yi. ²⁸ Moses wungi Godka jémba sarékéta dé God wandén maki dé Pasovana nukwa hura dé nyéki deka gena fétémbu xalétaka, wun maka dunya xiyasandatekwa ensel deka maka dunyaré xiyandémboka.

Séfélak Israelna du takwa di Godka jémba saréké

²⁹ Israelna du takwa di Godka jémba sarékéndaka wun néma xéri déka xi Waka Néma Xéri dé nyéndékmbu tutélaméndéka héfa nyéndékmbu téndéka di wun héfambu jémba yi, néma xérina angé téfaré. Yindaka Isipna du di yindan maki yindaka dé hulingu diré yakitéfindéka hulingu se di hiya.

³⁰ Hukémbu Israelna du takwa di Godka jémba sarékéta di God wandén maki huruta di Jerikoré wulayihafi yata gindan némafwi séndé hafwa sakumbu di hwarangu take jémélé yi. Nukwa angé tamba yétiyéti angé tamba hufuk hwarangu take jémélé yi. Wungi yindaka wun getéfana séndé xakrindéka di Israel Jerikoré wulayi. ³¹ Jerikona yambumbu tékwa takwa hési léka xi Rahap, lé Godka jémba sarékéléka Israelna du yéték wun getéfaka xékélakinjoka nakélak faakwa yambéka lé béré yikafre huru. Hura lé hukémbu lé Jerikombu reta Godna hundi xékéhafi yakwa du takwa wali hiyahambalé.

³² Méta hundi akwi watawuni? Wuni atéfék wungi Godka jémba sarékéndé du takwaka wanjoka mawuli yata wun némafwi hundi wafatikétawuni. Wunde du nawulak di Gideon, Barak, Samson, Jepta, Devit, Samuel, Godna profet akwi di. ³³ Di Godka jémba sarékéta di angi huru. Nawulak di séfélak néma du wali ware

diré sarékéngwanda di wun néma duna héfaré héra. Nawulak di Israelna du takwaka néma du reta di yikafre sémbut male huru. Nawulak di God wasékérékéndén jondu héra. Nawulak di layionéna hundi hutémé. ³⁴ Nawulak deka mama diré yambu tunjoka hurundaka wun ya diré yanéhambandé. Nawulak deka mama diré yarmbu xiyanjoka hurundaka di jémba re. Nawulak hambuk yahafi yandaka God dika hambuk hwendéka di némafwi hambuk héraata wareta, di nak téfana xi warekwa duré xiyandaka di yaange yi. ³⁵ Takwa nawulak Godka jémba sarékéndaka hiyandé nyangwal hiyandé du di wambula ramé.

Nawulak di deka mamana tambambu rendaka deka mama diré di wa, di Godka hu hwetaka jémba yindate. Wandaka di wa, “Yingafwe. Nani Godka hu yamba hwekéme.” Wungi wata deka mawulimbu di wa, “Di naniré xiyandat, nani hiyae nani raama God wali wungi re wungi re jémba retame.” Wungi wataka Godka hu hwenjoka hélék yandaka deka mama diré haraki hurundaka di némafwi hangéli hérae di hiya. ³⁶ Nawulak deka mama dika haraki hundi wata di deka hungalina séfiré rami yoombu di xiya. Nawulak akwi deka mama diré senmbu gitaka di séndé gembu taka. ³⁷ Nawulakré motumbu di xiya. Nawulak deka séfiré nyéndékmbu rékindaka di hiya. Nawulakré di hurukwexé. Nawulakré xi ware yarmbu di xiyandaka di hiya. Nawulak deka mama diré haraki hurundaka di hangéli héraata, nukwa wur hafi sipsip bali, meme balina séfi gita, jambangwe du takwa di re. ³⁸ Di wungi reta di

deka mamaka yaange yinjoka di yitaka yatakata di du rehafi hafwambu akwi, némbumbu akwi, motu wekwambu akwi héfana wekwambu akwi di re. Di yikafre sémbut hurukwa du takwa rendaka ané héfana du takwa di haraki saraki sémbut huruta di Godna makambu di wali yamba rekéndi.

³⁹ Wunde du takwa atéfék Godka jémba sarékéta Godna hundika “Mwi hundi dé” nandaka God dika dé wa, “Wunde du takwa wunika jémba sarékéta di wuna makambu yikafre sémbut hurukwa du takwa di re.” Wungi wandéka wun nukwa di God wasékérékéndén yikafre jondu hérahambandi. ⁴⁰ Di wun yikafre jonduka haxéta nani wali nak maki yikafre jondu hérandate God dé mawuli ya. God nanika yikafre male jondu hwenjoka dé wungi huru. Di hafu wun jondu hérandate God hélék dé ya. Di nani wali God wasékérékéndén jondu hérae Godna makambu yikafre sémbut hurukwa du takwa wungi re wungi re rendate dé God mawuli ya.

12

Jisasré xéta déka jémba sarékétame

¹ Wunde séfélak du takwa di nani wali hérangwanda téta di Godka jémba sarékéndanka di naniré wa. Wungi maki nani dika sarékéta di hurundan maki hurutame. Nani naniré xak hwekwa jondu hérekitaka haraki saraki sémbut yamba hurukéme. Wun haraki sémbut nana mawuliré dé bari haraki huru. Nani haraki sémbut huruhafi yata wendé nahafi yata God nanika hwendén jémba hambukmbu yatame, yikafre joo héranjoka fétékérékwa du hambukmbu

fétékérendaka maki. ² Nani wungi hurunjoka nani Jisasré male xétame. Dé tale Godka jémba sarékéta wandén maki huruta God wali rendéka maki, nani akwi Godka jémba sarékéta God wali retame. Hanja Jisas God wali yikafre mawuli yatendékaka sarékéta dé hangéli hérae dé wun hangélika wendé nahafi yata dé mimbu hiya. Du nawulak Jisaska haraki hundi wata déré xiyae mimbu hatekandaka Jisas wun jooka roohafi ye dé hiya. Hiyae raama dé Néma Du God rendén jambéna yika tamba sakumbu dé re.

God nana mawuliré huréhalékénjoka dé xak hwe

³ Nani Jisaska sarékétame. Hanja Jisas ané héfambu rendéka di haraki saraki sémbut hurundé du déka mawuli wita déré di haraki huru. Hurundaka dé wendé nahafi yata dé Godka hu hwehambandé. Du guniré haraki hurundat, guni Jisas hurundénka mé saréké. Sarékéta guni wendé nahafi yata yikafre mawuli yata déka jémba jémba yatanguni. ⁴ Guni haraki saraki sémbutka hu hwenjoka guni weséka jémba ya. Jémba yanguka nawulak du guna sémbutka hélék yata di guna nyéki blekéndéte, di guniré xiyahafi ye. ⁵ Hundi nak Godna nyingambu dé re, guni wendé nahafi yata yikafre jémba yangute. Guni wun hundika yike guni ye. Dé gunika “wuna dunya” naata dé angi wa:

“Wuna nyan, mé xéké.

Néma Du hurumén haraki saraki sémbut méniré hasa hwendét, méni jémba sarékétaméni.

Ména mawuli jémba téndéte méniré xiyandét, méni wungi xiyandénka yikafre mawuli yataméni.

⁶ Néma Du némafwimbu mawuli yandéka du takwaré dé xiya, di hurundan haraki saraki sémbut wambula hurundamboka.

Dé ménika ‘Wuna nyan dé’ naata dé méniré xiyatandé, méni yikafre sémbut huruméte.

⁷ Mé xéké. Atéfék yafa deka nyangwalré xiyaata diré di wakwe, di yikafre sémbut hurundate. Wungi maki God gunika “Wuna nyangwal di” naata guniré xiyandéka guni nawulak xak wali guni re. Guni yikafre sémbut hurungute dé wungi huru. ⁸ God déka atéfék nyangwalré dé wungi wakwe. Dé guniré xiyahafi yandét, guni déka nyangwal yingafwe. Guni nak yafambu guni xaku. ⁹ Ané jooka akwi mé saréké. Ané héfambu rekwa nana yafambri naniré wakwenjoka naniré xiyandaka nani dika hu hwehambame. Nani deka hundi jémba xéké. Nani dika wungi huruta méta yatame, nana hamwinyana yafaka? Nani déka hu hwehafi yata déka hundi jémba male xékétame. Wungi huruta nani jémba retame, wungi re wungi re.

¹⁰ Ané héfambu rekwa yafambri mawuli yandaka maki huruta di nawulak héki hwari naniré wakwenjoka naniré di xiya. Nana yafa God naniré wakwenjoka naniré dé xiya, nani dé rendéka maki yikafre sémbut male huruta jémba rembete. ¹¹ Di naniré wakwenjoka naniré xiyandaka nani hangéli nani héra. Hangéli hérambeka nukwambu nani hélék yata yikafre mawuli yahambame. Di wungi wakwendanka hukémbu nani yikafre sémbut hurunjoka xékélakita yikafre sémbut huruta nani nakélak biya mawuli wali re.

Nani hambuk yatame

¹² Wun jooka sarékéta guni yikafre mawuli yatanguni. Guna tamba hambuk yahafi yandét, guni wun tambaré yikafre hurutanguni, dé hambuk yandéte. Guna hwatiman wendé naata généndét, guni wun hwatimanré yikafre hurutanguni, dé hambuk yata jémba téndéte. ¹³ Guni wungi huruta Godka jémba yita guni yikafre yambu hurutanguni. Guni wun yambumbu yingut, man haraki yandé du takwa guna hukémbu yindat, deka man wambula haraki yahafi yata yikafre yatandé, di akwi jémba yindate.

¹⁴ Guni atéfék du takwa wali nakélak huru mawuli héranjoka guni hambuk jémba yatanguni. Guni Néma Du Godna du takwa reta yikafre sémbut male hurunjoka akwi hambuk jémba yatanguni. Yikafre sémbut male huruhafi yakwa du takwa di Godré yamba xékéndi. ¹⁵ Guna be du nak God naniré yikafre hurundékaka hu hwendémboka xékélaki natanguni. Guna du nak Godka hu hweta haraki mawuli xékéta dé guna mawuliré akwi haraki hurutandé. Dé wungi hurundét séfélak du takwa Godka hu hwetandi. Wun du wungi hurundémboka, guni xékélaki natanguni. ¹⁶ Guni wungi xékélaki nangut, séfélak takwa wali hwaakwa du akwi séfélak du wali hwaakwa takwa akwi Godna hundi xékéhafi yakwa du takwa akwi guna nyéndékmbu yamba rekéndi. Wunde du takwa di hanja rendé du Iso maki di. Hanja dé maka du nyan reta dé hénoo héranjoka dé maka du nyan hératendéka yikafre hundi déka bandika hwe. ¹⁷ Guni xékélaki. Iso wungi hura hukémbu dé tale hurundén sémbutka hélék yata wun hundi wambula héranjoka mawuli yata wungi wata dé

géra. Gérandéka déka yafa dé angi wa, “Yingafwe. Wuni wun hundi wundé wawu, ména bandika.” Wungi wandéka dé wun hundi wambula héranjoka dé hurufatiké.

Nani Saion némburé nani yi

¹⁸ Guni ané héfambu tékwa némburé yihamban-guni, Israel hanja yindan maki. Hanja di wun némburé ye di xé, némbumbu némafwi ya yanéndéka géli buwi akwi halékinga akwi téndéka némafwi mur yandéka. ¹⁹ Di wun jonduré xe di xéké, fuli maki joo hambukmbu wandéka God hundi nawulak hambukmbu wandéka. Wungi xéka di Mosesré wa, “Nani wun hundi wambula xékéhafi yambete, Godré wataméni.” ²⁰ Tale God dé diré angi wa, “Du nak sipsip bali nak bulmakau bali nak ané némburé xalendét, guni déré motumbu naake xiyangut hiyandé.” Wun hundi xékéta roota di Mosesré wungi wa. ²¹ Wungi wandaka Moses akwi wun hambuk jonduré xe dé wa, “Wuni némafwimbu roowuka wuna séfi dé géné.” Wungi dé wa.

²² Guni wun némburé yihafi yata guni Saion némburé warita guni wungi té tékwa Godna getéfaré guni yi. Wun getéfa anwarmbu tékwa Jerusalem dé. Guni séfélak séfélak ensel téndakaré akwi guni yi. Di wumbu hérangwanda reta Godka yikafre mawuli yata déka ximbu haréké. ²³ Godna hundi tale xékéndé du akwi di wumbu re. Hanja God deka xi dé hayi, déka getéfambu rekwa nyingambu. Guni Godka akwi guni yi. Dé némafwi kot xékékwa néma du reta atéfék du takwa hurundan sémbutka hundi watandé. Guni hanja reta yikafre sémbut hurundé du takwaka

akwi guni yi. Hanja di hiyandaka deka hamwinya Godna makambu yikafre sémbut hurukwa du takwa di re, wungi re wungi re. ²⁴ Guni Jisaska akwi guni yi. Jisas dé Godna nyéndé nana nyéndémbu téta dé Godna huli hundi naniré wa. Wungi yita guni Jisas blekéndén nyékika akwi guni yi. Jisasma nyéki dé Abelna nyéki maki yingafwe. Hanja Abelna nyéki Godka dé wa, “Wuniré xiyandé duré mé hasa xiya.” Kraisna nyéki dé nanika yikafre hundi wata dé hurumben haraki sémbut yakwanyi.

Nani xékélaki natame

²⁵ Guni xékélaki natanguni. God guniré andé wandi. Guni déka hu yamba hwékénguni. Hanja ané héfambu rendé du Moses dé Israelna du takwaré hambuk hundimbu wa, di haraki sémbut hurundamboka. Wandéka di déka hundika hu hwendaka God hurundan haraki saraki sémbut dé diré hasa hwe. Némbuli Godna getéfambu rekwa du dé naniré hambukmbu wa, nani haraki sémbut hurumbemboka. God ané héfambu rendé duna hundi hu hwendanka diré wungi hasa hwetaka naniré yingi maki yatandé, nani Godna getéfambu rekwa duna hundika hu hwembet? Wu naniré hambukmbu hasa hwetandé. ²⁶ Hanja God déka hambuk hundi Israelna du takwaré wandéka dé héfa géné. Némbuli God dé wa, “Natafa nukwambu wambula wawut, héfa génétandé. Héfa male yingafwe. Nyir akwi génétandé.” ²⁷ God angi wata “Natafa nukwambu wambula.” Wungi wata dé hambuk yahafi yakwa jonduré hérekitendékaka dé wa. Dé wambula wandét, héfa nyir akwi généndét, God huratakandén atéfék jondu hérekitandé.

Hérékindét Godna getéfa généhafi yata jémba tétandé, wungi té wungi té.

²⁸ God néma du reta nanika jémba hatitendéka hafwa yamba génékéndé. Wun jooka sarékéta nani Godka diména natame. Naata nani God mawuli yandéka maki jémba yatame. Nani déka ximbu harékéta déka rootame. ²⁹ Nana God dé jondu tusandakwa némafwi ya maki dé. Tusandandékaka sarékéta, nani déka roota déka ximbu harékétame.

13

Nani nak nak Jisas Kraisna hundi xékékwa du takwaka némafwimbu mawuli yatame

¹ Hanja yangun maki némbuli guni Jisas Kraisna hundi xékékwa du takwa guni nak nakéka némafwimbu mawuli yatanguni. ² Nak téfambu yandé du takwa guna geré yandat, guni diré yikafre hurutanguni. Hanja du takwa nawulak akwi di wun yikafre sémbut huruta di nak téfambu yandé du takwaré yikafre huru. Hurundaka Godna ensel nawulak yandaka di dika xékélakihafi yata diré akwi di yikafre huru.

³ Guni Kraisna hundi xékéta séndé gembu rekwa du takwaka yike yakénguni. Di wali séndé gembu rekwa du takwa di dika sarékéta saréfa na. Saréfa nandaka maki guni akwi dika sarékéta dika saréfa natanguni. Nawulak du di Jisas Kraisna hundi xékékwa du takwaré haraki hurundaka di hangéli héra. Hangéli héraakwa du takwaka akwi yike yakénguni. Di akwi Kraisna séfimbu rendakaka sarékéta guni dika saréfa natanguni.

⁴ Guni takwa hérangut, wu yikafre dé. Guni du, guna takwa wali jémba retanguni. Guni takwa,

guna du wali jémba retanguni. Guni nak du wali hési takwa wali yamba hwakénguni. Guni xékélaki. Du di nak duna takwa wali hwandat, takwa di hési takwana du wali hwandat, God hurundan haraki saraki sémbut diré hasa hwetandé.

⁵ Guni yéwa héranjoka némafwimbu mawuli yamba yakénguni. Guni hura rengun jonduka angi sarékétanguni, “Yak. Wuni wun jondu hura reta wuni jémba re.” God hafu dé gunika angi wa, “Wuni guniré yamba yatakakéwuni. Wuni gunika hu yamba hwekéwuni.” ⁶ Nani wun hundika sarékéta roohafi yata angi watame: “Néma Du God wuniré dé yikafre huru.

Wuni yamba rookéwuni.

Yingi maki ye héfambu rekwa du wuniré haraki hurukéndi?

Wungi watame.

Nana néma duna hundi xékétame

⁷ Guna néma duka wambula mé saréké. Hanja di gunika hatita guniré di Godna hundi wa. Guni yandan yikafre jémbaka sarékéta guni di Jisas Kraiska jémba sarékéndan maki, guni Kraiska jémba sarékétanguni.

⁸ Jisas Kraisk wungi male dé re. Nalika akwi némbuli akwi séri akwi dé wungi male retandé, wungi re wungi re. ⁹ Wungi rendékaka sarékéta guniré wuni we. Du nawulak guniré nak maki nak maki huli hundi wandat, di guniré hura yindamboka guni deka hundi yamba xékékénguni. Wunde du di di hénoo nawulakéka yakér, deka mawuli hambuk téndéte. Du deka mawuli hambuk téndéte hénooka yakérndat, wu haraki dé. Wungi yakérta deka mawuliré yikafre hurunjoka

di hurufatiké. God guna mawuli hambuk téndéte guniré yikafre hurundét, wu yikafre dé.

¹⁰ Nani hamwi xiyae Godka hamwi hwembeka jambé nani hura re. Nukwa wurmbu tondan Godna gembu jémba yakwa pris di wun jambémbu hwaakwa hamwi yamba sakéndi. ¹¹ Atéfék prisna néma du, God du takwa hurundan haraki saraki sémbut yakwanyindéte, dé meme bali bulmakau bali xiyae deka nyéki hérae hura wulayi, Godna yikafre male hafwaré. Xiyandén hamwi hérae getéfa yatakataka hafwambu di yambu tu. ¹² Wungi hurundaka maki, dé Jisas huru. Dé déka hafu nyékimbu du takwa hurundan haraki saraki sémbut yakwanyinjoka dé getéfa yatakataka hafwambu hambuk hangéli hérae dé hiya. ¹³ Jisas hurundénka sarékéta nani nana getéfana du yatakataka Jisaska yitame. Di hanja Jisaska haraki hundi wandan maki nanika akwi haraki hundi wandat, nani yikafre mawuli yata Jisaska yitame. ¹⁴ Nani ané héfambu reta nani wungi re wungi re rekwa getéfambu rehambame. Nani wun hukémbu xakutekwa getéfaré yinjoka mawuli yata wun getéfaka nani haxéta re. Wungi maki nani Jisaska yitame.

¹⁵ Nani meme bali bulmakau bali xiyae Godka yamba hwekéme. Ané joo Godka hwetame. Nani Jisas Kraiska jémba sarékéta atéfék nukwambu déka yikafre mawuli yata Godna ximbu harékétame. Wungi harékéta nani nana hundimbu Godka diména natame. ¹⁶ Ané sémbut akwi Godka hwetanguni. Guni du takwaré yikafre huruta guni jambangwe du takwaka

jondu nawulak hwetanguni. Wungi hurungut, God hwengun sémbutka yikafre mawuli yatandé.

¹⁷ Hukémbu guna hatikwa néma du di gunika hatindakaka Kraiska watandi. Di wun jooka sarékéta di gunika jémba hati, guna mawuli jémba téndéte. Wungi maki guni deka hundi xékéta wandan maki hurutanguni. Wungi hurungut, di yikafre mawuli yata guniré yikafre hurutandi. Wungi huruhafi yangut, di xak héraata, guniré yikafre hurunjoka hurufatikétandi.

God naniré yikafre hurundéte déré watanguni

¹⁸ God naniré yikafre hurundéte guni déré watanguni. Nani xékélaki. Nani haraki sémbut huruhafi yambeka nana mawuli jémba dé té. Téndéka nani atéfék nukwambu yikafre sémbut male hurunjoka nani mawuli ye. ¹⁹ Ané jooka akwi wuni guniré we. Wuni gunika bari wambula yawute guni Godré watanguni.

²⁰ Hanja God dé hundi wasékéréké, naniré yikafre hurunjoka. Wun wasékérékéndén hundi wungi re wungi re retandé. Wungi wasékérékétaka dé Jisasré wandéka gaye naniré yikafre hurunjoka hiyandéka déka nyéki dé bleké. Hukémbu God wandéka dé Jisas raama dé nana Néma Du re. Sipsip balika hatikwa du deka sipsip balika jémba hatindaka maki, nana Néma Du Jisas dé nani déka du takwaka dé jémba hati. Wuni wun nakélak huru mawuli hwekwa Godré wuni wakwexéké, ²¹ dé gunika atéfék yikafre jondu hwendét guni déka mawuli yandéka jémba yangute. Wuni déré wakwexéké, dé Jisas Kraisna hambukmbu guna mawulimbu jémba yata dé

atéfék mawuli yandéka joo hurundéte. Wungi wuni Godré wakwexéké. Nani Jisas Kraisna ximbu harékétame, wungi re wungi re. Wu mwi hundi dé.

Dika dé dinguna nae

²² Wuna nyama bandi, guniré wuni we. Gunika nyingambu hayiwun hundi yalefu hundi male dé. Guni wun hundi xékéta yikafre mawuli yata wawun maki hurutanguni.

²³ Guni ané jooka xékélakingute wuni mawuli ye. Nana bandi Timoti dé séndé ge yatakataka némbuli dé hafwambu dé re. Dé wunika bari yandét, ani yituku gunika yataani.

²⁴ Wuni guna néma duka akwi atéfék wumbu reta Kraisna hundi xékékwa du takwaka wuni dinguna nae. Italimbu reta Kraisna hundi xékékwa du takwa di gunika dinguna nae. ²⁵ God guni atéfékré yikafre hurundéte wuni déré wa.

Wuna hundi yak.

Godna Hundi
The New Testament and Jonah in the Hanga Hundi
language of Papua New Guinea
Nupela Testamen na Jona long tokples Hanga Hundi
long Niugini

copyright © 1997 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Hanga Hundi

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-02-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 22 Nov 2019

1ddf7e66-687a-510b-a2b8-6f29f6c72eaf